

Laidiens: 12.02.2010., Nr. 25

Ministru kabineta noteikumi Nr.126

Rīgā 2010.gada 9.februārī (prot. Nr.7 30.§)

Krūmcidoniju atšķirīguma, viendabīguma un stabilitātes pārbaudes metodika

Izdoti saskaņā ar Augu šķirņu aizsardzības likuma 18.panta otro daļu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka atšķirīguma, viendabīguma un stabilitātes pārbaudes metodiku (turpmāk – šķirnes pārbaude) veģetatīvi pavairojamām Japānas krūmcidonijas (*Chaenomeles japonica* L.), Katajas krūmcidonijas (*Chaenomeles cathayensis* L.) un krāšņās krūmcidonijas (*Chaenomeles speciosa* L.) šķirnēm vai kloniem (turpmāk – šķirnes), kas paredzēti augļu ražošanai.
2. Noteikumu izpildi uzrauga un kontrolē Valsts augu aizsardzības dienests (turpmāk – dienests).
3. Šķirnes pārbauda atbilstoši normatīvajiem aktiem par kārtību, kādā organizē vai veic šķirnes pārbaudi un pieņem lēmumu par šķirnes pārbaudes rezultātu atzīšanu.

II. Pārbaudāmais materiāls

4. Pārbaudāmais materiāls atbilst šādām prasībām:

- 4.1. pārbaudāmais materiāls ir vizuāli vesels, spēcīgi attīstīts, bez slimību un kaitēkļu bojājumiem;
- 4.2. pārbaudāmais materiāls nedrīkst būt pavairots in vitro;
- 4.3. pārbaudāmais materiāls nav bijis pakļauts nekādai ķīmiskai apstrādei, kas varētu ietekmēt šķirnes pazīmju (1.pielikums) izpausmes;
- 4.4. pārbaudāmajam materiālam ir pievienota aizsargājamai zonai paredzēta augu pase.
5. Pārbaudāmo materiālu iesūta dienestā kopā ar šķirnes apraksta tehnisko anketu (2.pielikums).
6. Minimālais pārbaudāmā materiāla daudzums ir pieci viengadīgi augi.

III. Šķirnes pārbaude

7. Lai novērtētu šķirņu atšķirīgumu, no pārbaudāmā materiāla iegūst vismaz divas augļu ražas, tā konstatējot atšķirīgas pazīmes no vispārzināmām šķirnēm.

8. Šķirni pārbauda, nodrošinot augiem tādus augšanas apstākļus, kas ļauj novērtēt šo noteikumu 1.pielikumā minētās šķirnes pazīmes.
9. Katras šķirnes pārbaudi veic vismaz pieciem augiem.
10. Šķirni pārbauda vienādos apstākļos vienā audzēšanas vietā.
11. Lai noteiktu šķirnes viendabīgumu, izmanto populācijas standartu – vienu procentu – ar ticamību 95 procenti. Pārbauda piecus tipiskus augus un 10 augļus. Atšķirība šķirnes pazīmes izpausmē nav pieļaujama nevienam augam, bet ir pieļaujama vienam auglim. Šķirnes viendabīgumu nosaka tikai būtiskām šķirnes pazīmēm, kas minētas šo noteikumu 1.pielikumā.
12. Šķirnes pazīmes ērkšķainībai novērtē pavasarī pēc šo noteikumu 1.pielikuma 4.pazīmes. Šķirnes pazīmi novērtē katra auga vienam divgadīgajam dzinumam.
13. Šķirnes pazīmes lapām novērtē vasarā, kad lapas ir pilnīgi nobriedušas, uz labi attīstītu augošu jaunu (viengadīgu) dzinumu vidusdaļas pēc šo noteikumu 1.pielikuma 6., 7., 8. un 9.pazīmes. Šķirnes pazīmju novērtēšanai ņem 10 lapas no katra auga.
14. Šķirnes pazīmes ziediem novērtē putekšņmaciņu atvēršanās laikā pēc šo noteikumu 1.pielikuma 10., 11., 12., 13. un 14.pazīmes. Šķirnes pazīmju novērtēšanai ņem 10 ziedus no katra auga.
15. Šķirnes pazīmes augļiem novērtē augļu pilngatavībā pēc šo noteikumu 1.pielikuma 15., 16., 17., 18., 19., 20., 21. un 22.pazīmes. Novērtē 10 augļus, kurus izvēlas no pieciem augiem, – pa diviem augļiem no katra auga.
16. Šķirne ir uzskatāma par atšķirīgu, ja tā atbilst normatīvo aktu prasībām augu šķirņu aizsardzības jomā par šķirnes atšķirīgumu.
17. Ja šķirne pēc pārbaudes rezultātiem ir atzīta par viendabīgu, to uzskata arī par stabilu.
18. Ja nav iegūti pārliecinoši dati par šķirnes atšķirīgumu saskaņā ar šo noteikumu 16.punktu, šķirnes pārbaudi turpina vēl vienu gadu.
19. Ja nav iegūti pārliecinoši dati par šķirnes viendabīgumu saskaņā ar šo noteikumu 11.punktu, šķirnes pārbaudi turpina vēl vienu gadu vai pārbauda jaunu pārbaudāmo materiālu, kam piemīt tādas pašas īpašības, kādas novērotas iepriekš pārbaudītajam materiālam.
20. Šo noteikumu 1.pielikuma 3., 12., 15., 16. un 22.šķirnes pazīmes izpausmes pakāpes rādītāja noteikšanai aprēķina vidējo aritmētisko lielumu.

IV. Šķirņu grupēšana

21. Lai atvieglotu šķirnes atšķirīguma novērtēšanu, paraugšķirņu kolekcijā esošās šķirnes un hibrīdus grupē.
22. Paraugšķirņu kolekcijas šķirnes grupē pēc šādām šķirni raksturojošām pazīmēm:
- 22.1. augam – pēc augšanas tipa (1.pielikuma 2.pazīme);
- 22.2. auglim – pēc formas vertikālā griezumā (1.pielikuma 17.pazīme);
- 22.3. auglim – pēc pamatkrāsas pilngatavībā (1.pielikuma 19.pazīme);

22.4. pēc augļu nogatavošanās sākuma (1.pielikuma 24.pazīme).

Ministru prezidents V.Dombrovskis

Zemkopības ministra vietā – izglītības un zinātnes ministre T.Koķe

1.pielikums

Ministru kabineta

2010.gada 9.februāra noteikumiem Nr.126

Šķirnes pazīmju novērtējums un grafiskie attēli

I. Šķirnes pazīmju novērtējums

Pazīmes				
Nr.p.k.	Izpausmes veids	Izpausmes pakāpe	Paraugšķirne	Balles
1. (*)	Augs: augšanas spars	vājš	C 9	1
		vidējs	C 26	3
		spēcīgs	C 12	5
2. (*)	Augs: augšanas tips (šā pielikuma II daļas 1.punkts)	klājenisks	C 9	1
		pacils		2
		izplests	C 12	3
		stāvs	C 13	4
		krūms (augstums lielāks par platumu) ar dažiem galvenajiem zariem		5
		krūms (augstums lielāks par platumu) ar vienu galveno stumbru		6
3. (*) (a)	Augs: pamatzaru skaits (šā pielikuma II daļas 2.punkts)	maz		3
		vidēji daudz	19–4	5
		daudz	C 12	7
4. (*)	Dzinums: ērkšķainība uz divgadīga dzinuma	nav	C 26	1
		ir		9
5.	Dzinums: miza uz divgadīga dzinuma	gluda		1
		kārpaina		2
6. (*)	Lapa: forma (šā pielikuma II daļas 3.punkts)	eliptiska		1
		otrādi olveida		2
		šauri eliptiska	C. speciosa	3
		lancetiska		4
7.	Lapa: galotnes forma (šā pielikuma II daļas 4.punkts)	īsi smaila		1
		noapaļota		2
		smaila		3
		izstiepti smaila		4
8. (*)	Lapa: malas zobojums (šā pielikuma II daļas 5.punkts)	rupji robaina	C. japonica	1
		divkārt zāģzobaina	C. speciosa	2
		neregulāri zāģzobaina	C. cathayensis	3
9. (*)	Lapa: galotnes leņķis (šā pielikuma II daļas 6.punkts)	plats	C 26	1
		šaurš		2

		ļoti šaurs		3
10. (*)	Zieds: vainaglapas	brīvas		1
		saskaras		2
		pārklājas		3
11. (*)	Zieds: vainaglapu forma (šā pielikuma II daļas 7.punkts)	apaļa		1
		iegarena		2
		eliptiska		3
		otrādi olveida		4
		plati otrādi olveida		5
12. (*)	Zieds: diametrs (šā pielikuma II daļas 8.punkts)	ļoti mazs		1
		mazs		3
		vidējs		5
		liels		7
		ļoti liels		9
13. (*)	Zieds: forma	vienkāršs		1
		puspildīts		2
		pildīts		3
14. (*)	Zieds: krāsa	balta		1
		zaļganbalta		2
		rozā		3
		oranža		4
		sarkana	C 26	5
		tumši sarkana		6
15. (*)	Auglis: vidējā augļa masa (šā pielikuma II daļas 9.punkts)	maza		1
		vidēja		3
		liela		5
		ļoti liela		7
16.	Auglis: sēklu cirkņu skaits šķēsgriezumā (šā pielikuma II daļas 10.punkts)	maz		1
		daudz		2
17. (*)	Auglis: forma vertikālā griezumā (šā pielikuma II daļas 11.punkts)	apaļa	C 20	1
		plakanīga	C 13	2
		iegarena	C 26	3
		olveida		4
		bumbierveida		5
18.	Auglis: ribojums horizontālā griezumā	nav		1
		vājš	C 26	2
		stiprs		3
19. (*)	Auglis: pamatkrāsa pilngatavībā	zaļa		1
		dzeltenzaļa		2
		dzeltena	C 20	3
		oranža	11–45	4
20. (*)	Auglis: mizas eļļainums	nav	C 9	1
		ir	C 26	9
21. (*)	Auglis: kātiņa atdalīšana pilngatavībā	ļoti viegli		1
		viegli		3

		vidēji	C 26	5
		grūti	C 13	7
		ļoti grūti, gandrīz neiespējami noraut, neievainojot zaru		9
22. (*) (b)	Sēklas: daļa auglī (šā pielikuma II daļas 12.punkts)	maza		3
		vidēja		5
		liela		7
23. (*)	Ziedēšanas sākums	ļoti agrs		1
		agrs	19-4	3
		vidējs	C 26	5
		vēls		7
24. (*)	Augļu nogatavošanās sākums	ļoti agrs		1
		agrs	C 26	3
		vidējs	C 20	5
		vēls	C 13	7
		ļoti vēls		9

Piezīmes.

1. (*) Būtiska pazīme, ko novēro katru gadu visām šķirnēm un obligāti iekļauj šķirnes aprakstā.

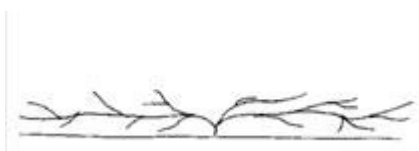
2. Pazīmju izpausmes tipi:

2.1. (a) – augu pamatzarus skaita pavasarī;

2.2. (b) – lai noteiktu sēklas daļu auglī, nosver augli un visas augļa sēklas, attiecina sēklas masu pret augļa kopējo masu un rezultātu izsaka procentos.

II. Šķirnes pazīmju grafiskie attēli un paskaidrojumi

1. Auga augšanas tips saskaņā ar šā pielikuma 2.pazīmi ir šāds:

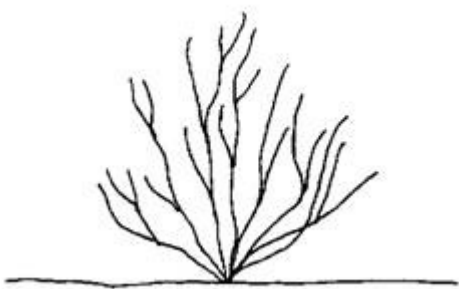
1
klājenisks

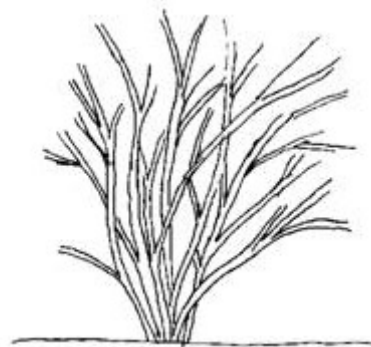
2
pacils

3
izplests

4
stāvs krūms

5
(augstums lielāks par platumu) ar dažiem galvenajiem zariem